ശമീർ മദീനി

ആറ് (a)

പ്രബോധകന്റെ സ്വഭാവഗുണങ്ങൾ

1. ഇഖ്ലാസ്.

മറ്റേത് സൽകർമങ്ങളെയുംപോലെതന്നെ ദഅ്‌വത്തും അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രീതിയും പ്രതിഫലവും കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ടാവണം. ആളുകളുടെ അംഗീകാരമോ പ്രശംസകളോ ഒന്നും ലക്ഷ്യമായിക്കൂടാ.

وَمَآ أُمِرُوٓا۟ إِلَّا لِيَعْبُدُوا۟ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ حُنَفَآءَ
وَيُقِيمُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُوا۟ ٱلزَّكَوٰةَ ۚ وَذَٰلِكَ دِينُ ٱلْقَيِّمَةِ

"കീഴ്‌വണക്കം അല്ലാഹുവിന് മാത്രം ആക്കിക്കൊണ്ട് ഋജുമനസ്കരായ നിലയിൽ അവനെ ആരാധിക്കുവാനും, നമസ്കാരം നിലനിർത്തുവാനും, സകാത്ത് നൽകുവാനും അല്ലാതെ അവരോട് കല്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. അതത്രെ വക്രതയില്ലാത്ത മതം" (98:5).

നബി(ﷺ)യോട് ദഅ്‌വത്തിന്റെ ആദ്യഘട്ടത്തിൽതന്നെ ഖുർആൻ നൽകിയ ഉപദേശത്തിലും ഈ സൂചന കാണാവുന്നതാണ്.

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلْمُدَّثِّرُ ۝ قُمْ فَأَنذِرْ ۝ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۝ وَثِيَابَكَ
فَطَهِّرْ ۝ وَٱلرُّجْزَ فَٱهْجُرْ ۝ وَلَا تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ ۝
وَلِرَبِّكَ فَٱصْبِرْ

"ഹേ, പുതച്ചു മൂടിയവനേ, എഴു ന്നേറ്റു (ജനങ്ങളെ) താക്കീത് ചെയ്യുക. നിന്റെ രക്ഷിതാവിനെ മഹത്ത്വപ്പെടുത്തുകയും നിന്റെ വസ്ത്രങ്ങൾ ശുദ്ധിയാക്കുകയും പാപം വെടിയുകയും ചെയ്യുക. കൂടുതൽ നേട്ടം കൊതിച്ചുകൊണ്ട് നീ ഔദാര്യം ചെയ്യരുത്. നിന്റെ രക്ഷിതാവിന് വേണ്ടി നീ ക്ഷമ കൈക്കൊള്ളുക" (74:1-7).

പ്രകടനപരത (രിയാഅ്) സൽകർമങ്ങളെ നിഷ്ഫലമാക്കിക്കളയുമെന്ന് പഠിപ്പിക്കുന്ന ആയത്തുകളും ഹദീഥുകളും ധാരാളം കാണാവുന്നതാണ്.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تُبْطِلُواْ صَدَقَٰتِكُم بِٱلْمَنِّ وَٱلْأَذَىٰ كَٱلَّذِي يُنفِقُ مَالَهُۥ رِئَآءَ ٱلنَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْأَخِرِ فَمَثَلُهُۥ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُۥ وَابِلٌ فَتَرَكَهُۥ صَلْدًا لَّا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُواْ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِي ٱلْقَوْمَ ٱلْكَٰفِرِينَ

"സത്യവിശ്വാസികളേ, (കൊടുത്തത്) എടുത്ത് പറഞ്ഞുകൊണ്ടും, ശല്യമുണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടും നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ദാനധർമങ്ങളെ നിഷ്ഫലമാക്കിക്കളയരുത്. അല്ലാഹുവിലും പരലോകത്തിലും വിശ്വാസമില്ലാതെ, ജനങ്ങളെ കാണിക്കുവാൻവേണ്ടി ധനം ചെലവ് ചെയ്യുന്നവനെപ്പോലെ നിങ്ങളാവരുത്. അവനെ ഉപമിക്കാവുന്നത് മുകളിൽ അല്പം മണ്ണ് മാത്രമുള്ള മിനുസമുള്ള ഒരു പാറയോടാകുന്നു. ആ പാറമേൽ ഒരു കനത്ത മഴ പതിച്ചു. ആ മഴ അതി നെ ഒരു മൊട്ടപ്പാറയാക്കി മാറ്റിക്കളഞ്ഞു. അവർ അധ്വാനിച്ചതിന്റെ യാതൊരു ഫലവും കരസ്ഥമാക്കാൻ അവർക്ക് കഴിയുകയില്ല. അല്ലാഹു സത്യനിഷേധികളായ ജനതയെ നേർവഴിയിലാക്കുകയില്ല" (2:264).

അന്യരെ കാണിക്കാനായി സൽകർമങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ചവരോട് അല്ലാഹു പരലോകത്തുവെച്ച് ഇപ്രകാരം പറയുമത്രെ!

اذْهَبُوا إِلَى الَّذِينَ كُنْتُمْ تُرَاءُونَ فِي الدُّنْيَا فَانْظُرُوا هَلْ تَجِدُونَ عِنْدَهُمْ جَزَاءً (أحمد)

"ദുൻയാവിൽവെച്ച് നിങ്ങൾ ആരെ കാണിക്കാനാണോ പണിയെടുത്തത് അവരുടെ അടുക്കൽ പോയി പ്രതിഫലമുണ്ടോയെന്ന് നോക്കിക്കൊള്ളുക" (അഹ്മദ്).

അല്ലാഹു നമുക്ക് അവന്റെ മാർഗത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ആത്മാർഥതയും നിഷ്കളങ്കതയും പ്രദാനം ചെയ്യട്ടെ!

2. മാതൃകയാവുക

നന്മ കല്പിക്കുകയും തിന്മ വിരോധിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രബോധകൻ സ്വജീവിതത്തിൽ നന്മകൾ ഉൾക്കൊണ്ടും തിന്മകൾ വെടിഞ്ഞും മറ്റുള്ളവർക്ക് മാതൃകയാവേണ്ടതുണ്ട്. സകല പ്രവാചകന്മാരുടെയും പ്രകടമായ സവിശേഷതയായി നമുക്ക് അത് കാണാവുന്നതാണ്.

قَالَ يَٰقَوْمِ أَرَءَيْتُمْ إِن كُنتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَآ أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَآ أَنْهَىٰكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا ٱلْإِصْلَٰحَ مَا ٱسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِيٓ إِلَّا بِٱللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

"അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എൻെറ ജനങ്ങളേ, നിങ്ങൾ ചിന്തിച്ച് നോക്കിയിട്ടുണ്ടോ? ഞാൻ എൻെറ രക്ഷിതാവിങ്കൽനിന്നുള്ള വ്യക്തമായ തെളിവിനെ അവലംബിക്കുന്നവനായിരിക്കുകയും അവൻ എനിക്ക് അവൻെറ വകയായി ഉത്തമമായ ഉപജീവനം നൽകിയിരിക്കുകയുമാണെങ്കിൽ (എനിക്കെങ്ങനെ സത്യം മറച്ചുവെക്കാൻ കഴിയും?). നിങ്ങളെ ഞാൻ ഒരു കാര്യത്തിൽനിന്ന് വിലക്കുകയും, എന്നിട്ട് നിങ്ങളിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്തനായിക്കൊണ്ട് ഞാൻ തന്നെ അത് പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യണമെന്ന് ഉദ്ദേശിക്കുന്നുമില്ല. എനിക്ക് സാധ്യമായ നന്മ വരുത്താനല്ലാതെ മറ്റൊന്നും ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. അല്ലാഹു മുഖേന മാത്രമാണ് എനിക്ക് (അതിന്) ഉതവി ലഭിക്കുന്നത്. അവൻെറ മേലാണ് ഞാൻ ഭരമേല്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. അവനിലേക്ക് ഞാൻ താഴ്മയോടെ മടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു." (11:88).

لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا۟
ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْءَاخِرَ وَذَكَرَ ٱللَّهَ كَثِيرًا

"തീർച്ചയായും നിങ്ങൾക്ക് അല്ലാഹുവിൻെറ ദൂതനിൽ ഉത്തമമായ മാതൃകയുണ്ട്. അതായത് അല്ലാഹുവെയും അന്ത്യദിനത്തെയും പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും അല്ലാഹുവെ ധാരാളമായി ഓർമിക്കുകയും ചെയ്തുവരുന്നവർക്ക്" (33:21).

വാക്കും പ്രവൃത്തിയും തമ്മിൽ വിരുദ്ധമായാൽ ദഅ്‌വത്തിന് ജനങ്ങളിൽ നിന്ന് സ്വീകാര്യത ലഭിക്കില്ല എന്ന് മാത്രമല്ല അല്ലാഹുവിൻെറ ശാപകോപങ്ങൾക്ക് വിധേയമാകേണ്ടിവരികയും ചെയ്യും. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ۝ كَبُرَ
مَقْتًا عِندَ ٱللَّهِ أَن تَقُولُوا۟ مَا لَا تَفْعَلُونَ

"സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ ചെയ്യാത്തതെന്തിന് നിങ്ങൾ പറയുന്നു? നിങ്ങൾ ചെയ്യാത്തത് നിങ്ങൾ പറയുക എന്നുള്ളത് അല്ലാഹുവിങ്കൽ വലിയ ക്രോധത്തിന് കാരണമായിരിക്കുന്നു"(61:2,3).

عن أسامة بن زيد قال: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهم عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَقُولُ يُؤْتَى بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُلْقَى فِي النَّارِ فَتَنْدَلِقُ أَقْتَابُ بَطْنِهِ
فَيَدُورُ بِهَا كَمَا يَدُورُ الْحِمَارُ بِالرَّحَى فَيَجْتَمِعُ إِلَيْهِ أَهْلُ النَّارِ فَيَقُولُونَ
يَا فُلَانُ مَا لَكَ أَلَمْ تَكُنْ تَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ فَيَقُولُ بَلَى
قَدْ كُنْتُ آمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا آتِيهِ وَأَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ وَآتِيهِ
(البخاري ومسلم)

ഉസാമത്തുബ്നു സൈദ്(ﷺ) പറയുന്നു: നബി(ﷺ) പറയുന്നതായി ഞാൻ കേട്ടു: "ഖിയാമത്തുനാളിൽ ഒരു മനുഷ്യനെ കൊണ്ടുവന്ന് നരകത്തിലെറിയുന്നതാണ്. അങ്ങനെ അയാളുടെ ആമാശയവും കുടൽമാലകളും പുറത്തുവരും. ആസുകല്ലിന് ചുറ്റും തിരിയുന്ന കഴുതയെപ്പോലെ അയാൾ അതുമായി ചുറ്റിത്തിരിയും. അപ്പോൾ നരകത്തിന്റെ ആളുകൾ അയാളുടെ അടുക്കൽ ഒരുമിച്ചുകൂടി ചോദിക്കും: "അല്ലയോ മനുഷ്യാ! താങ്കൾക്ക് എന്തുപറ്റി? താങ്കളായിരുന്നില്ലേ നന്മ കല്പിക്കുകയും തിന്മ വിരോധിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നത്? അപ്പോൾ അയാൾ പറയും: "അതെ, ഞാൻ നന്മ കല്പിക്കുമായിരുന്നു. പക്ഷേ, ഞാനത് ചെയ്യുമായിരുന്നില്ല. തിന്മ ഞാൻ വിരോധിക്കുമായിരുന്നുവെങ്കിലും ഞാനത് ചെയ്യുമായിരുന്നു" (ബുഖാരി, മുസ്ലിം).

3. ബസ്വീറത്ത് (ദൃഢബോധ്യം)

പറയുന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് കൃത്യമായ അവബോധമുള്ളവനായിരിക്കണം പ്രബോധകൻ. അതല്ലെങ്കിൽ നന്മയാണെന്ന് കരുതി ഉപദേശിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ ഇസ്ലാമികദൃഷ്ട്യാ തിന്മയായിരിക്കും. തിന്മയാണെന്ന ധാരണയാൽ വിലക്കുന്ന സംഗതി ഇസ്ലാമിന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ നന്മയുമായിരിക്കും. അതുകൊണ്ട് പ്രമാണ നിബദ്ധമായ അവബോധത്തോടെയായിരിക്കണം ദഅ്വത്ത് നിർവഹിക്കേണ്ടത്.

قُلْ هَٰذِهِۦ سَبِيلِىٓ أَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ ۚ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا۠ وَمَنِ
ٱتَّبَعَنِى ۖ وَسُبْحَٰنَ ٱللَّهِ وَمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ

അല്ലാഹു പറയുന്നു: "(നബിയേ) പറയുക: ഇതാണ് എന്റെ മാർഗം. ദൃഢബോധ്യത്തോടുകൂടി അല്ലാഹുവിലേക്ക് ഞാൻ ക്ഷണിക്കുന്നു. ഞാനും എന്നെ പിൻപറ്റിയവരും. അല്ലാഹു എത്ര പരിശുദ്ധൻ! ഞാൻ (അവനോട്) പങ്കുചേർക്കുന്ന കൂട്ടത്തിലല്ലതന്നെ" (12:108).

'ബസ്വീറത്തു'ണ്ടായിരിക്കണം എന്ന് പറയുന്നതുകൊണ്ട് പണ്ഡിതന്മാർ വിവക്ഷിക്കുന്നതും മറ്റൊന്നല്ല. ശൈഖ് ഇബ്നുബാസ് പറയുന്നു: "ബസ്വീറത്തുകൊണ്ടുള്ള വിവക്ഷ ക്ഷണിക്കുന്ന നന്മയെക്കുറിച്ചും വിരോധിക്കുന്ന തിന്മയെക്കുറിച്ചുമുള്ള അറിവാണ്" (അദ്ദഅ്വത്തു ഇലല്ലാഹി: പേജ് 23).

തുടരും...